

Pilk ajalukku

“Gianni Schicchi” aluseks on lõik Dante “Jumaliku komöödia” “Põrgu” osa XXX laulust, kus tegutseb kelm nimega Giovanni (Gianni) Schicchi. Dante ei ole seda tegelast välja mõelnud, vaid on valinud oma kangelase prototüübi ja ka situatsiooni elust ...

Sel ajal kui Dante veel veerima õppis tudeeris Gianni Schicchi nimeline noormees Firenzes õigusteadust. Keskaegses Itaalias tähendas *nataio* juristi kõige laiemas mõistes, kes sõlmis lepinguid kõige kohta, mida oli võimalik osta ja müüa, alates idamaiste vürtside laevakoormatest kuni feodaallossideni. Tema kompetentsi kuulus dokumentide vormistamine kaasavarade, testamentide jms. kohta; samuti ei öelnud ta ära rahulepingute koostamisest vaenutsevate Toskaania linnade vahel või kohtu-protsessidest kliendi sõjaratsu kaotamise asjus.

Itaaliakeelne nimi Gianni Schicchi võiks otsetõlkes tähendada “Paberimäärija Juhan”. Gianni, itaaliapärase teisend Johannesest, oli kaitsepühak Ristija Johannesest tõttu levinud nimi Firenzes, (eesti nimi Juhan on kohandus Johannesest). Perekonnanimi Schicchi – kõnekeelne lühend sõnast *schiccherafogli* – on tõlkes

“paberimäärija” ning väljendab Toskaanias levinud usaldamatust ja lugupidamatust juristide vastu. Gianni Schicchit eristab tema ametivendadest suurepärase näitlemisoskus.

Dante saadab oma “Jumalikus komöödias” Schicchi põrgusse raevununa sellest, kuidas jurist oma talenti ja ametioskusi kuritarvitas. Schicchi testamendivõltsimise põhjuseks oli “hobusekarja kuninganna”, kõige ihaldatavam ja hinnatum osa hiljutilahkunud rüütel Buoso Donati varandusest. Nn. “hobusekarja kuninganna” on Dante metafor võistlusratsule, kellel oli suur väärtus tänu hobuste võiduajamiste ülimalle populaarsusele keskaegses Firenzes. Linnaelanikud sõlmisid nendel võistlustel tohutuid kihlvedusid, ja seetõttu oli Gianni Schicchi pettus suurt riski väärt. Ooperis on ihaldatud ratsust saanud eesel.

Ka Buoso Donati on ajalooline kuju. Hüüdnimi Buoso tuli ilmselt *boncio*’st, mis tähendab “kalanägu”. Õige nimega Simone Donati ja tema perekond kuulusid võimsasse dünastiasse, kelle liikmed olid võidelnud ristsõdades ja nende valduses olid uhked kindlused.

Dante Gianni Schicchist

Giovanni (Gianni) Schicchist on “Põrgu” tekstis põgusalt juttu selles osas, kus nuheldakse võltsijaid, ja siin parajasti neid, kes on ennast petmise eesmärgil teiseks isikuks moondanud.

Buoso Donati, kelle hing muide samuti piinleb põrgus, kuid varguste eest, on eluajal teinud testamendi, millega pärandas suurema osa oma rikkalikust varast vagadele heategevusastutustele, et oma patust hinge päästa. Giovanni maskeeris end pärast tema surma Buosoks ja mängides raskesti haiget, dikteeris

Dante (Raffaello)

kadunu häälega ja tema voodis uue testamendi, mille järgi sai endale osa kadunu rahast ja selle “hobusekarja kuninganna”.

“Põrgu” XXX laulust

Kuid Teeba või ka Trooja sünges loos ei loomadel, ei inimestel liha küll kistud lõhki nõnda toores hoos,

kui puresid kesk neetud karja kiha kaks kahkjat varju kui kaks kultu kurja, kes lastud sulust, teisi siin, täis viha.

Üks oma kihvad lõi Capocchio turja, ta paiskas kõhuli ning lohinal meest vedas kõval pinnal justkui urja.

Ja Griffolini häälel murduval vaid lausus: “Nii Giovanni Schicchi paha teeb teistele ja peab neid hirmu all.”

Kes on too teine? Ütle, kui ei taha, et sind ta pureks,” nõudsin mina, “ning ma peaksin jääma teadmatuses maha.”

Ta vastas: “See on Myrrha muistne hing, kes isa oma armukeseks tegi, kui meeli valdas äge kiimaving.

Pea petuga ta isal ajas segi siis võõrais rõivais, hoopis teises kujus. See mõte meeldis hiljem teistelegi:

Buoso Donatit mängis saamatujus see Schicchi, nii et karja kalleim mära jäi talle, testamendi-sohk tal sujus.”

Kommentaari ja tõlge: Harald Rajamets

Giacomo Puccini

One-act opera

GIANNI SCHICCHI

Libretto by Giovacchino Forzano after the Dante's *Inferno* XXX

Sung in Italian with Estonian surtitles

First Night 6 May 1997

Music Director and Conductor

Stage Director

Set Designer

Costumes

Assistant Conductors

Decorations painted by

Lighting

Co-repetitors

Coach

Assistant Stage Director

Stage Manager

ARVO VOLMER

NEEME KUNINGAS

LIINA KEEVALLIK

REILI EVART

Olari Elts, Erki Pehk

Anne-Mai Heimola

Neeme Kuningas, Maldar-Mikk Kuusk

Riina Pikani

Eduardo Lanza (*Italy*)

Helgi Sallo

Peeter Karell

Cast

Gianni Schicchi

Lauretta, *his daughter*

Jassi Zahharov, Rauno Elp

Valentina Taluma

Urve Tauts

Vello Jürna, Mati Vaikmaa

Mati Vaikmaa, Rostislav Gurjev

Pirjo Levandi

Robert Annus, Tanel Toom, Madis Vaikmaa

Tarmo Sild

Teo Maiste

Villu Valdmaa

Riina Airene

Spinelloccio, *a physician*

Amantio di Nicolao, *a notary*

Pinellino

Guccio, *a dyer*

Buoso Donati

Ain Anger

Voldemar Kuslap

Hans Miilberg

Priit Kruusement, Kalju Karask

Ilse Takis

The world premiere was in December 14, 1918 at the New York Metropolitan Opera.

Synopsis

The action takes place in 1299 in Florence.

Buoso Donati, a celebrated Florentine, has died during the night. Next morning the relatives gather together to fight over his money and property. But they have heard nasty rumours that Buoso's will leaves everything to the local monastery. When the will is opened, it comes out that the rumour is a fact – Buoso has not left them a penny. All the relatives are stunned. Especially despaired is Rinuccio, who has got a permission from his aunt Zita to marry Gianni Schicchi's daughter, Lauretta, but now Zita doesn't want to know anything about that. Rinuccio has an idea to ask Gianni Schicchi to help them, because he has a great knowledge of tricks.

Schicchi arrives with Lauretta. The situation is explained to him and Zita adds that there will certainly be no marriage of Lauretta and Rinuccio. At first Schicchi announces the case hopeless, but then he has a wonderful idea. As nobody does not know of Buoso's death, he could be instead of him and make a new more suitable will, that satisfies everybody. Unexpected visit of a doctor is a small rehearsal and the spectacle can begin. Before a lawyer arrives the question of the distribution of Buoso's wealth is discussed and Schicchi promises to satisfy everyone's wishes.

The lawyer arrives and Schicchi launches into his impersonation. He demonstrates that he cannot write because his hand is paralyzed and starts to name his last wishes. At first everything is going well, but suddenly the swindler changes his mind, and leaves the best part of the wealth – the mule, the house and the mills – to "his best friend Gianni Schicchi". The relatives protest, and when the lawyer has departed they throw themselves on Schicchi. But the will is made and nothing can be done. The only happy people are Lauretta and Rinuccio, because all the difficulties are solved for them and they can merrily get married. Schicchi throws the angry relatives out of "his" house.

Джакомо Пуччини

Однократная опера

ДЖАННИ СКИККИ

Либретто Джовакино Форцано

по мотивам XXX песни “Божественной комедии” Данте

На итальянском языке с эстонскими титрами

Премьера 6 июня 1997

Музыкальный руководитель

и дирижер

Постановщик

Сценическое оформление

Костюмы

Ассистенты дирижера

Выполнение декораций

Освещение

Концертмейстер

Концертмейстер-консультант

Ассистент постановщика

Ведет спектакль

АРВО ВОЛМЕР

НЕЭМЕ КУНИНГАС

ЛИЙНА КЕЭВАЛЛИК

РЕЙЛИ ЭВАРТ

Олари Элгс, Эрки Пехк

Анне-Май Хеймола

Неэме Кунингас,

Мальдар-Микк Кууск

Рийна Пикани

Эдуардо Ланца (*Италия*)

Хельги Салло

Пеэтер Карелл

В ролях:

Джанни Скикки

Лауретта, *её дочь*

Ясси Захаров, Рауно Элп

Валентина Талума

Родственники Донати

Зита, *кузина Буозо*

Ринуччио, *племянник Зиты*

Герардо, *племянник Буозо*

Нэлла, *жена Герардо*

Герардино, *сын Герардо*

Бетто ди Синья, *кузен Буозо*

Симоне, *кузен Буозо*

Марко, *сын Симоне*

Ческа, *жена Марко*

Урве Таутс

Велло Юрна, Мати Вайкмаа

Мати Вайкмаа, Ростислав Гурьев

Пирьо Леванди

Роберт Аннус, Танэл Тоом,

Мадис Вайкмаа

Тармо Сильд

Тео Майсте

Виллу Валдмаа

Рийна Айренне

Спинелоччио, *доктор*

Амантио ди Николао, *нотариус*

Пинеллино, *сапожник*

Гуччо, *красильщик*

Буозо Донати

Айн Ангер

Вольдемар Куслап

Ханс Мийльберг

Прийт Круусемент, Калью Караск

Илзе Такис

Премьера оперы состоялась 14 декабря 1918 г. в Метрополитэн Опера Нью-Йорка

Краткое содержание

Действие происходит во Флоренции в 1299 году. В ожидании наследства близкие “скорбят” о своем богатом родственнике Буозо Донати. Их надежды омрачают слухи о том, что все имущество завещано монастырю. Когда вскрывают завещание, притворная скорбь родственников сменяется настоящей паникой, потому что слух подтверждается.

В особо щекотливом положении оказывается Ринуччио, который выпросил у своей строптивой тетушки Зиты разрешение жениться на дочери Джанни Скикки Лауретте. Но как только стало известно содержание завещания, тетушка Зита и слышать об этом не желает.

Молодому человеку приходит на ум спасительная мысль призвать на помощь известного шутника Джанни Скикки. А вот уже и Джанни Скикки вместе с дочерью Лауреттой на площади, ему все объясняют. А поскольку никто из посторонних еще не знает о смерти Буозо, хитрец придумывает гениальную идею самому занять его место, сыграть чахлого старика и написать новое, более благоприятное завещание. Сказано - сделано.

Своеобразной репетицией становится приход доктора Спинелоччио, на котором Скикки и пробует свое актерское мастерство. Поскольку уважаемый доктор обмана не замечает, это придает обманщику смелости действовать дальше. Все родственники предъявляют Скикки свои требования на наследство. Проказник обещает им все запомнить и справедливо разделить имущество. Он прячется вместо Буозо в постели под ковром - и начинается представление.

Прибывает нотариус. Плут изображает парализованного больного и начинает перечислять свои, вернее, Буозо, пожелания. Поначалу все идет гладко, и родственники соглашаются с “умирающим”.

Но когда он начинает перечислять все имущество, которое получит его “добрый друг Джанни Скикки”, они не в силах скрыть свое недовольство и поднимают крик. Но завещание готово, и ничего поделывать невозможно. Тем самым устранены и препятствия на пути Ринуччио и Лауретте. Скикки при помощи плаки выгоняет недовольных родственников из “своего” дома.

Peadirigent
PAUL MÄGI
Pealavastaja
NEEME KUNINGAS
Peaballettmeister
MAI MURDMAA
Lavastaja
ARNE MIKK
Kunstnik
ELDOR RENTER

Peadirektor
PAUL HIMMA
Arendusdirektor
TOOMAS TÜRNPUU
Tehniline direktor
JAAN MIKKEL
Ooperitrupi juht
LY JAANSOO
Balletitrupi juht
ANDRUS KÄMBRE

ESTONIA TEATRI SÜMFOONIAORKESTER

I viiulid: Andrus Haav - orkestri kontsertmeister,
Jaak Tork, Juhan Schütz, Jaan Laur,
Maie Kalas, Katrin Uuli, Jaan Normak,
Priit Bernhardt, Marika Vihermäe,
Henno Soode, Marita-Merle Klimova,
Meelis Milli, Katrin Nachtigal,
Katrin Varik, Mirja Rüütel

II viiulid: Olavi Sild, Epp Saar, Kadri Kongas,
Aili Roose, Ester Vain, Kersti Tomingas,
Eugen Simson-Valtin, Anu Laas,
Irene Brinkman-Aleksejev, Margit Tisler,
Eivin Toodo, Arne Pilliroog, Kai Kiiv,
Epp Karin

Vioolad: Jaan Kerem, Maris Uffert, Paul Purga,
Sergei Danilenko, Mari Aasa,
Anneliis Lindre, Erich Loit, Erlend Lõvi,
Kerstin Tomson

Tšellod: Ivo Juul, Henry-David Varema,
Peeter Paemurru, Mart Laas,
Vambo Pikknurm, Mati Leibak,
Jaan-Margus Reinaste, Raul Seppel,
Sirje Juhkam, Andrus Vihermäe

Kontrabassid: Meeme Saareväli, Aleksander Jõgi,
Toivo Unt, Marko Öunapuu,
Erko Klesment, Tauno Öun, Marek Mere,
Indrek Pajus

Flöödid: Sigrid Orusaar, Maie Maidre,
Raivo Peäske, Aare Pehka

Oboed: Leho Läte, Olev Ainomäe, Kristi Keel,
Liivi Kontus, Elo Mägi

Klarnetid: Vahur Vurm, Vello Sakkos, Jüri Millistfer,
Ülo-Priit Üksik

Fagotid: Heiti Riismäe, Raivo Saarma,
Kristjan Kungla, Marko Jõelet

Metsasarved: Rait Erikson, Ado Tamm, Riina Purga,
Jüri Peetson, Inno Mart Kont,
Veljo Toodo, Harry Illak

Trompetid: Priit Aimla, Andres Peetson,
Aigar Kostabi, Ivar Tillemann, Tõnu Laas

Tromboonid: Aabi Ausmaa, Kaido Kiis, Udo Meier,
Valter Jürgenson, Hando Põldmäe,
Jaan Kiiv

Tuuba: Madis Sander

Löökpillid: Rein Tiido, Madis Metsamart,
Teet Öunap, Rein Roos, Aivar Vassiljev,
Eino Uuli

Harf: Eda Peäske

Orkestriinspektor: Heinar Merelaid

ESTONIA TEATRI OOPERIKOOR

Sopranid: Maie Sommer, Maaja Rumessen,
Lydia Roos, Kaja Sildna, Anu Arendi,

Aldid: Pille Roomere, Kädi Kosenkranius,
Katrin Oolo, Marika Poobus,
Maire Martinson, Kristina Mikk,
Tatjana Timofejeva, Anne Lassmann,
Diana Dikson, Janne Ševtšenko

Tenorid: Ülle Tundla, Aiki Kase,
Vaike Kiik-Salupere, Airi Udras,
Katrin Kullamaa, Virve Loodsalu,
Silva Valdt, Maire Haava, Maria Gurjev,
Valentina Rossar, Maire Laht, Ave Moor,
Priet Tatar-Tambets, Karin Andrekson

Bassid: Ants Kollo, Vello Kukesoo,
Vladislav Horuzenko, Jaak Jõekallas,
Mart Madiste, Imre Kase, Madis Lain,
Aarne Madiste, Olev Sõerumäe,
Indrek Kost

Peakoormeister: Jüri Rent
Koormeister : Anne Dorbek

ESTONIA TEATRI BALLETTITRUPP

Kaie Kõrb, Tatjana Voronina-Volmer,
Inna Sõrmus-Adigazalov, Jane Raidma, Tatjana Kilgas,
Margarita Dombrovskaja, Tiina Kripsaar,
Hedi Pundonen, Svetlana Firsina-Ivanova, Irina Haak,
Stanislav Jermakov, Artur Lill, Dmitri Hartšenko,
Vitali Nikolajev, Andrus Kämpere, Maigret Mägi,
Katrin Kivimägi, Lemme Saarma, Marina Kesler,
Kairi Kasetalu, Sonja Hellevi Lipponen, Olga Rjabikova,
Marina Volkova, Katrin Laur, Reet Albre, Zanna Lešan,
Ülle Toompuu, Eve Andre, Viktoria Voronina, Ere Iskül,
Seili Loorits, Urve-Ly Voogand, Janika Suurmet,
Vladimir Klepinin, Juri Mihhejev, Vladimir Kuzmin,
Gennadi Zurbenko, Vjatseslav Nikkinen,
Sergei Fedosejev, Vladimir Meier, Ivar Eensoo,
Tiit Helimets, Igor Beljajev, Eduard Bretško,
Dmitri Issajev, Jaak Põldma, Oleg Ostanin, Martin Ots,
Daniel Kirspuu, Anatoli Arhangel'ski

Dekoratsiooniala juhataja: Külli Root
Kostüümiala juhataja: Leida Tallo
Jumestusala juhataja: Anne Kastehein
Valgusala juhataja: Paavo Puškin
Rekvisiidiala juhataja: Karin Lindmaa
Heliala juhataja: Uno Tormet
Pealavameister: Tõnis Kask
Butafor: Maris Merilo

Austatud teatrikülastajad!

Palume teid etenduse ajal mitte pildistada ja lülitada välja kõik isiklikud mobiilside vahendid.

Dear guests!

Taking photos during the performance is not allowed.

Please switch off your electronic device.

Уважаемые зрители!

Просим вас во время спектакля не фотографировать и выключить все мобильные средства связи!

Tõlge vene keelde: Nelly Melts

Kaane kujundus: Liina Keevallik

Fotod: Harri Rospu

Kava koostanud ja kujundanud: Anneli Jaanus

ESTONIA TEATER Estonia pst 4 · EE0105 Tallinn

Kassa avatud iga päev 12-19 · tel 6260 215

Info/tellimused E-R 10-16 · tel 6260 260 · fax 6313 246

e-mail: estonia@opera.teleport.ee

ESTONIAN NATIONAL OPERA Estonia Av 4 · EE0105 Tallinn

Box Off opened every day 12-7pm · tel +372 6260 215

Booking Off Mo-Fri 10am-4pm · tel +372 6260 260 · fax +372 6313 246

e-mail: estonia@opera.teleport.ee